

9. Хусаинов И. С. Фуга и логика : О выражении логической аргументации в фугах И. С. Баха : автореф. дис. ... канд. искусств. : 17.00.02. Москва, 1997. 24 с.
10. Чесноков П. Г. Хор и управление им. Москва : Музгиз, 1961. 240 с.

REFERENCES

1. Belichenko, N. (2017). Non-imitative Polyphony in the Aspect of Musical Logic, *Paradigmata Poznani* [Poznan Paradigmata], vol. 4, pp. 14–24. (in Russian).
2. Voskoboinikova, Yu. (2015). Diction Complex in Orthodox Church Singing: Modern Choir Masters' Experience, *Naukovi zapysky Ternopil'skoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. V. Hnatiuka: Mystetstvoznavstvo* [The Scientific Issues of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Specialisation: Art Studies], vol. 1 (33), Ternopil: Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, pp. 74–82. (in Ukrainian).
3. Zhivov, V. (2003). *Khorovoe ispolnitel'stvo: Teoriya. Metodika. Praktika* [Choral performance: Theory. Methodology. Practice], Moscow: VLADOS. 272 p. (in Russian).
4. Kovalenko, N. (2005). “Spiritual theme in the works of Sergei Taneyev, and its embodiment in the cantata “After reading the psalm””, The dissertation of the candidate of Art Studies: specials 17.00.02. Urals Mussorgsky State Conservatoire, Ekaterinburg, 201 p. (in Russian).
5. Korabel'nikova, L. (1986). *Tvorchestvo S. I. Taneeva* [Creative work of S. I. Taneev], Moscow. (in Russian).
6. Prout, E. (1922). *Fuga* [Fugue], Translated by A. Timasheva-Bering, Moscow. (in Russian).
7. Suprun-Yaremko, N. (2014). *Polifoniia* [Polyphony], Vinnytsia: Nova Knyha. (in Ukrainian).
8. Tereshchenko, V. (2015). “Musical Allegory in the Choral Works of S. I. Taneyev”: The dissertation of the candidate of Art Studies: specials 17.00.02, Moscow State Conservatory, Moscow, 217 p. (in Russian).
9. Husainov, I. (1997). “Fugue and Logic: On the Expression of Logical Argument in the Fugues of J. S. Bach” Thesis abstract for Cand. Sc.: specials 17.00.02., Moscow State Conservatory, Moscow, 24 p. (in Russian).
10. Chesnokov, P. (1961). *Khor i upravlenie im* [The Choir and its Management], Moscow: Muzgiz. (in Russian).

УДК 378.6:[373.015.31:172.15]

DOI: <https://doi.org/10.25128/2411-3271.19.1.13>

Катерина Дроздова

<https://orcid.org/0000-0001-9079-725X>

аспірант

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

katrin4136@gmail.com

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ УЧНІВ

У статті теоретично обґрунтовано модель формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів. У структуру моделі введені цільовий, організаційно-змістовний та результативний блоки. Розкрито основні етапи впровадження структурно-функціональної моделі у закладах вищої освіти. Охарактеризовано критерії та показники готовності майбутніх педагогів-музикантів до виховання національної самосвідомості учнів. Результатом впровадження моделі є сформована готовність майбутніх педагогів-музикантів до виховання національної самосвідомості учнів.

Ключові слова: національна самосвідомість, учитель музичного мистецтва, готовність, метод, модель, моделювання, педагогічні умови.

Екатерина Дроздова

аспірант

Винницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського

**МОДЕЛЬ ФОРМИРОВАНИЯ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ
МУЗЫКАЛЬНОГО ИСКУССТВА К ВОСПИТАНИЮ
НАЦИОНАЛЬНОГО САМОСОЗНАНИЯ УЧЕНИКОВ**

В статье теоретически обоснована модель формирования готовности будущих учителей музыкального искусства к воспитанию национального самосознания учеников. В структуру модели включены целевой, организационно-содержательный и результативный блоки. Раскрыты основные этапы внедрения структурно-функциональной модели в учреждениях высшего образования. Охарактеризованы критерии и показатели готовности будущих педагогов-музыкантов к воспитанию национального самосознания учеников. Результатом внедрения модели является сформированная готовность будущих педагогов-музыкантов к воспитанию национального самосознания учеников.

Ключевые слова: национальное самосознание, учитель музыкального искусства, готовность, метод, модель, моделирование, педагогические условия.

Kateryna Drozdova

Postgraduate Student

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskiy
State Pedagogical University

**MODEL OF FORMATION OF READINESS OF FUTURE TEACHERS
OF MUSIC ART FOR EDUCATION OF NATIONAL SELF-DEFENSE OF STUDENTS**

This article is devoted to the coverage of the essence of the professional training of future musicians to educate the national-patriotic feelings of the younger generation. The modern educational system is oriented on the construction of a unified educational pedagogical process, in which each component must be agreed: purpose, tasks, means, methods. The analysis of literary sources shows that the problem of preparing future teachers of musical art for the patriotic education of students, in particular the development of their national identity, becomes of particular importance during the development of the national culture of our state and the revival of the consciousness of the people.

The content of the concept of the readiness of future teachers of musical art for the upbringing of students' national consciousness, which we understand as a stable characterization of the future teacher, contains a high level of motivation, the availability of knowledge, skills and abilities. The result of which should be the ability to form a nationally conscious person, able to participate in the development of an independent state.

The successful implementation of the model for forming the readiness of future teachers of musical art for the upbringing of students national consciousness depends on the following pedagogical conditions: this is a purposeful development of students motivation to educate students national consciousness; provision of samples of educational and educational environment, in the process of co-creation of teachers and students; Selection and systematization of musical repertoire. The indicated pedagogical conditions are the basis for achieving a certain level of readiness for the education of national-patriotic feelings of student youth and the ability to involve them in the study of domestic musical art, taking into account its identity, educational value.

The model of formation of readiness of future teachers of musical art for the upbringing of the national consciousness of students as a consistent, dynamic system of professional training of future teachers of musicians is theoretically substantiated. The presented model consists of three blocks: purposeful, organizational, informative and productive. The basic stages of implementation of the structural-functional model in the educational process are revealed: professional-motivational, information-content and creative activity.

The main criteria and indicators of forming the readiness of future teachers of musical art for the upbringing of students national consciousness are defined and substantiated: motivational-purposeful, cognitive-informational, emotional-value and reflexive. On the basis of criteria and indicators, the level of readiness of future music teachers for the education of students national consciousness is determined: high, medium and low.

The implementation of the structural-functional model gave the opportunity to form a highly skilled pedagogue-musician, able to apply the received professional knowledge, skills and skills necessary for the education of students national consciousness.

Keywords: *national self-consciousness, teacher of musical art, readiness, method, model, modeling, pedagogical conditions.*

В умовах сьогодення перед сучасною музично-педагогічною освітою постають питання професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, спроможних виховувати художньо-естетичні цінності, національно-патріотичні почуття і національну самосвідомість підростаючого покоління. Сучасна система вищої освіти має забезпечити навчання й виховання майбутніх педагогів-музикантів відповідно до вимог сучасного українського суспільства, з урахуванням їх особистісних якостей, нахилів та світогляду.

Вихідні концептуальні положення щодо професійної підготовки майбутніх учителів відображено у законодавчих державних документах: у Законах України “Про освіту” (2017), “Про вищу освіту” (2016), Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки, Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді, Національній доктрині розвитку освіти України (2002), Національній стратегії розвитку освіти України на 2012–2020 роки.

У Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки одним з пріоритетних напрямків є виховання майбутнього громадянина-патріота України як високоморальної особистості, котра плекає українські традиції, духовні цінності, володіє відповідними знаннями, вміннями і навичками, здатна реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства, сповідує європейські цінності, готова до виконання обов’язку із захисту Батьківщини, незалежності й територіальної цілісності України [19].

У зв’язку з цим професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національно-патріотичних почуттів шкільної молоді потребує розроблення структурно-функціональної моделі навчально-виховного процесу в закладах вищої освіти, кінцевим результатом якого є сформована готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів.

Готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до різних видів діяльності розглядали вітчизняні науковці: готовність майбутніх педагогів-музикантів до творчої самореалізації (О. Ростовський [18], О. Теплова [20] та ін.), формування готовності до професійного саморозвитку (Л. Бондаренко [2], В. Фрицюк [21], Н. Чорна [23] та ін.), формування готовності до інноваційної діяльності (К. Завалко [9], Л. Ліхіцька [11] та ін.), розвиток готовності учителів музичного мистецтва до інструментально-виконавської діяльності (Л. Гусейнова [6] та ін.), до аранжування музичних творів (Л. Варнавська [3] та ін.), формування готовності до педагогічної діяльності (Н. Можайкіна [13], Н. Мозгальова [14], О. Плохотнюк [16] та ін.); до духовно-культурного розвитку особистості (О. Горожанкіна [5], О. Аліксічук [1], О. Жаровська [8], К. Маргітич [12], Р. Осипець [15], В. Процюк [17] та ін.).

Разом з тим особливого погляду потребує підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до патріотичного виховання учнів, зокрема розвитку їхньої національної самосвідомості.

Мета статті – теоретично обґрунтувати структурно-функціональну модель формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів.

Готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів ми розуміємо як стійку особистісну характеристику майбутнього вчителя, що містить високий рівень мотивації, наявність знань, умінь і навичок, результатом чого має бути здатність формувати національно-свідому особистість, спроможну брати участь у розбудові незалежної держави.

Процес формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до означеної діяльності пов'язаний із визначенням відповідної структурно-функціональної моделі. У педагогічній науці поняття модель (фр. *modele* – зразок) трактують як уявну або матеріально реалізовану систему, котра відображає або відтворює об'єкт дослідження (природний чи соціальний) і здатна змінювати його так, що її вивчення дає нову інформацію стосовно цього об'єкта [7, с. 516]. У науковій літературі педагогічне моделювання виступає “вищою і особливою формою наочності, засобом упорядкування інформації, що дає змогу глибше розкрити сутність того явища, яке вивчають” [22, с. 93].

Об'єктом моделювання представлена професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва. Структурно-функціональну модель формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів ми розуміємо як цілісну структуру, що містить у собі мету і завдання, компоненти готовності майбутніх учителів музичного мистецтва, навчально-дидактичні принципи, педагогічні умови, для досягнення наміченої мети, різноманітні методи, форми й засоби використання виховного потенціалу вітчизняного музичного мистецтва. Дана структурно-функціональна модель містить наступні блоки: цільовий, організаційно-змістовний та результативний.

Так, у межах цільового блоку ми визначили мету, завдання, принципи і методологічні підходи підготовки майбутніх педагогів-музикантів до виховання національної самосвідомості учнів. Основною метою є формування готовності майбутніх педагогів-музикантів до виховання національної самосвідомості учнів. Відповідно до мети ми визначили наступні завдання: розвиток у майбутніх учителів музичного мистецтва позитивної мотивації та інтересу до виховання національно-патріотичних почуттів учнівської молоді; формування системи фахових знань про сутність та структурні компоненти національної самосвідомості; формування умінь і навичок використання вітчизняного музичного мистецтва у навчально-виховному процесі закладів загальної середньої освіти для виховання національної самосвідомості учнівської молоді.

Основна мета реалізується через методологічні підходи: особистісно-орієнтований, аксіологічний, культурологічний, етнопедагогічний, компетентнісний з урахуванням наступних принципів навчання: народності, безперервності й наступності, національної спрямованості.

Організаційно-змістовний блок структурно-функціональної моделі характеризує процес формування готовності майбутніх педагогів-музикантів до виховання національної самосвідомості учнів і забезпечує набуття знань, умінь та навичок використання вітчизняного музичного мистецтва з метою виховання національно-патріотичних почуттів шкільної молоді. Даний блок містить педагогічні умови, методи, форми й засоби професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Ефективне формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів є складним процесом, результати якого залежать від ряду забезпечених закладами вищої освіти педагогічних умов. Під умовами прийнято розуміти такі обставини чи обстановки, які впливають на формування й розвиток певних педагогічних явищ, процесів, систем, якостей особистості [10, с. 97].

Реалізація моделі формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів залежить від наступних педагогічних умов – це цілеспрямований розвиток мотивації студентів до виховання національної самосвідомості учнів; забезпечення зразків освітньо-виховного середовища у процесі співтворчості викладачів та студентів; відбір і систематизація музичного репертуару.

Серед методів, які використовували для формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національно-патріотичних почуттів належать: дидактичні, народні ігри, дискусії, творчі роботи, перегляд аудіо- та відеоматеріалів, метод наочності, метод Веб-квесту, музичні вікторини, метод аналізу. До основних форм професійної підготовки педагогів-музикантів відносимо: лекції (інформаційна, розповідь, обговорення, зацікавлення), семінар-практикум, “круглий стіл”, майстер-класи, самостійну роботу студентів, їх участь у конференціях та в концертній діяльності закладу вищої освіти.

Результативний блок передбачає перевірку рівня готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів за системою критеріїв та показників. Критеріями означеної готовності служать мотиваційно-цільовий, когнітивно-інформаційний, емоційно-ціннісний та рефлексивно-оцінювальний.

Мотиваційно-цільовий критерій визначає сформованість позитивної мотивації майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів засобами вітчизняного музичного мистецтва. Показниками означеного критерію є усвідомлення необхідності цілеспрямованого розвитку патріотичних почуттів школярів, їхньої причетності до нації, її культурного життя; наявність інтересів, мотивів, потреб, що спонукають майбутніх педагогів-музикантів до виховання національної самосвідомості учнів; усвідомлення цінностей вітчизняного музичного мистецтва та здатність використовувати його у виховній роботі.

Когнітивно-інформаційний критерій відображає ступінь оволодіння студентами-музикантами необхідними фаховими знаннями, уміннями й навичками, необхідними для виховання національної самосвідомості учнів. Показники даного критерію: рівень інформованості майбутніх учителів музичного мистецтва щодо структурних компонентів національної самосвідомості, усвідомлення ролі сучасних музично-педагогічних засобів і методів її розвитку; системність фахових знань, умінь, спроможність до тематичного узагальнення інформації для вирішення виховних завдань засобами культурної спадщини українського народу.

Емоційно-ціннісний критерій передбачає здатність майбутніх педагогів-музикантів до глибокого переживання духовних цінностей національного мистецтва, втілених у художніх образах, емоційно-ціннісне ставлення до національної культури як основного джерела у становленні патріота своєї держави. Показники критерію: рівень сформованості ціннісних орієнтацій, ідеалів, почуття власної національної гідності, гордості за приналежність до національної спільноти, любов до рідної держави, емпатійне співпереживання, толерантне ставлення та розуміння інших народів, повага до їх культури.

Рефлексивно-оцінювальний критерій відображає рівень сформованої готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до національно-патріотичної виховної роботи з учнями, що передбачає оцінювання власного рівня необхідних компетентностей, спроможності налагоджувати продуктивні міжособистісні стосунки з вихованцями, які необхідні для означеної діяльності. Показниками даного критерію було визначено: самооцінку набутих фахових знань, умінь та навичок, необхідних для ефективного виховання національної самосвідомості учнів; здатність до професійного зростання та самовдосконалення.

На основі критеріїв і показників визначено рівні готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів:

– низький рівень характерний відсутністю інтересу та мотивації студентів до виховання національно-патріотичних почуттів учнівської молоді; майбутні педагоги-музиканти не усвідомлюють цінностей вітчизняного музичного мистецтва як ефективного чинника виховання національної самосвідомості учнівської молоді; вони не володіють фаховими знаннями, уміннями, навичками, музично-педагогічними методами, необхідними для виховання національної самосвідомості підростаючого покоління; у студентів не сформовані ціннісні орієнтації, патріотичні ідеали, нема шанобливого ставлення до своєї та інших національних меншин; також у студентів бракує бажання до професійного зростання й самовдосконалення.

– середній рівень характерний недостатньою зацікавленістю студентів проблемою виховання майбутніх громадян-патріотів України; формальним є усвідомлення виховного потенціалу вітчизняного музичного мистецтва як ефективного чинника виховання національної самосвідомості учнів; вони на достатньому рівні володіють фаховими знаннями, уміннями, навичками, музично-педагогічними методами, необхідними для ефективного виховання національної самосвідомості підростаючого покоління; у студентів недостатній рівень сформованості ціннісних орієнтацій; у майбутніх педагогів-музикантів недостатня здатність до професійного зростання і самовдосконалення.

– високий рівень характерний позитивною мотивацією та інтересом майбутніх педагогів-музикантів до виховання національно-патріотичних почуттів підростаючого покоління; вони усвідомлюють виховний потенціал вітчизняного музичного мистецтва як ефективного чинника виховання національної самосвідомості учнів; студенти на високому рівні володіють фаховими знаннями, уміннями, навичками, музично-педагогічними методами, необхідними для ефективного виховання національної самосвідомості підростаючого покоління; у студентів сформовані ціннісні орієнтації, патріотичні ідеали, почуття власної національної гідності, вони горді за приналежність до національної спільноти; здатні до професійного зростання й самовдосконалення.

Практичне втілення моделі формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів відбувалось у три етапи: професійно-мотиваційний, інформаційно-змістовий, творчо-діяльнісний.

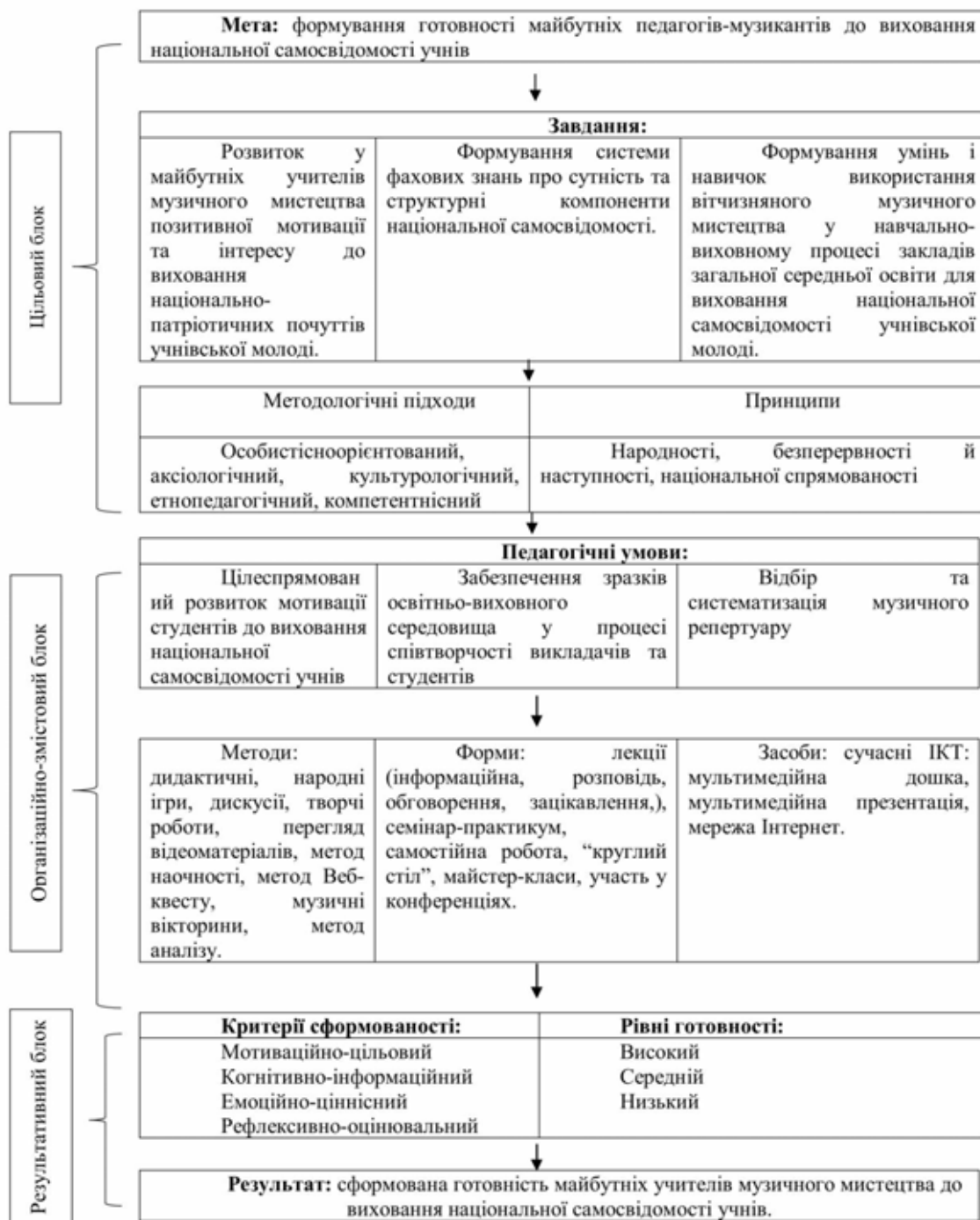
Метою першого *професійно-мотиваційного етапу* було формування позитивної мотивації майбутніх педагогів-музикантів до виховання національної самосвідомості учнів, що передбачав виконання таких завдань: розвиток зацікавленості майбутніх учителів музичного мистецтва проблемою виховання національної самосвідомості підростаючого покоління; формування інтересу та позитивної мотивації майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національно-патріотичних почуттів і національної самосвідомості учнів. Даний етап реалізували у процесі вивчення таких навчальних дисциплін: вокально-хорова підготовка (“Хор-клас”, “Хорове диригування”, “Постановка голосу”), “Теорія і методики музичної освіти”, “Практикум з народного співу”.

Другий *інформаційно-змістовий* етап був спрямований на формування у студентів системи фахових знань, умінь і навичок використання вітчизняного музичного мистецтва з метою виховання національно-патріотичних почуттів шкільної молоді. Під час даного етапу було впроваджено розроблений нами спецкурс “Основи виховання національної самосвідомості учнів”, заняття якого були спрямовані на з’ясування сутності поняття “національна самосвідомість”, її структурних компонентів, усвідомлення ролі вітчизняного музичного мистецтва як чинника виховання національної самосвідомості підростаючого покоління в умовах сьогодення.

Творчо-діяльнісний етап реалізовували у процесі проходження майбутніми учителями музичного мистецтва педагогічної практики. На уроках музичного мистецтва майбутні педагоги-музиканти застосовували набуті фахові знання та уміння, отримані на уроках з диригування, постановки голосу, практикуму з народного співу, методики музичного виховання, теорії та методики викладання фахових дисциплін. Таким чином перевіряли наявність у майбутніх учителів музичного мистецтва знань, умінь та навичок використання виховного потенціалу вітчизняного музичного мистецтва до виховання національно-патріотичних почуттів учнівської молоді.

Таблиця 1

Структурно-функціональна модель формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів

Отже, структурно-функціональна модель формування готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів є цілісною, динамічною системою професійної підготовки майбутніх педагогів-музикантів, що об'єднує цільовий,

організаційно-змістовний та результативний блоки. Модель реалізували поетапно, результатом стала сформована готовність майбутніх учителів музичного мистецтва до виховання національної самосвідомості учнів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аліксічук О. С. Морально-естетичне виховання молодших школярів засобами української народної музики : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Київ, 2000. 23 с.
2. Бондаренко Л. А. Формування готовності майбутнього вчителя музики до професійного саморозвитку у процесі інструментально-виконавської підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2014. 235 с.
3. Варнавська Л. І. Формування готовності майбутніх учителів музики до аранжування музичних творів засобами комп'ютерних технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Черкаси, 2010. 20 с.
4. Галузяк В. М., Сметанський М. І. Педагогіка: навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. Вінниця : ДП Держ. карт. фабрика, 2006. 400 с.
5. Горожанкіна О. Ю. Формування духовної культури студентів музично-педагогічних факультетів вищих закладів освіти : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Одеса, 1999. 189 с.
6. Гусейнова Л. В. Формування готовності майбутніх учителів музики до інструментально-виконавської діяльності : дис... канд. пед. наук: 13.00.02. Ніжин, 2005. 246 с.
7. Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Кремень. Київ : Юрінком, 2008. 1036 с.
8. Жаровська О. П. Патріотичне виховання студентів в освітньо-виховному середовищі педагогічного університету : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07. Вінниця, 2015. 20 с.
9. Завалко К. В. Формування готовності майбутнього вчителя музики до інноваційної діяльності : автореф. дис. ... док. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2013. 41 с.
10. Краткий психологический словарь / под ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского; сост. Л. А. Карпенко. Ростов-на-Дону : Феникс, 1998. 512 с.
11. Ліхницька Л. М. Формування готовності майбутнього вчителя музики до мистецької інноваційної діяльності : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2011. 20 с.
12. Маргітич К. Є. Підготовка вчителя початкової школи до формування національної свідомості молодших школярів в угорськомовних загальноосвітніх навчальних закладах закарпаття : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2009. 216 с.
13. Можайкіна Н. С. Формування естетичного відношення учнівської молоді до вокального мистецтва : навч. метод. посіб. Луцьк : Волиньполіграф, 2011. 94 с.
14. Мозгальова Н. Г. Теоретико-методичні засади інструментально-виконавської підготовки вчителя музики : монографія, Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2011. 486 с.
15. Осипець Р. О. Виховання національної самосвідомості майбутніх учителів музики в процесі опанування українською народнопісенною культурою : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.07. Київ, 2000. 19 с.
16. Плохотнюк О. С. Формування професійно ціннісних орієнтацій студентів мистецько-педагогічних спеціальностей у процесі музично-виконавської діяльності : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Луганськ, 2009. 20 с.
17. Процюк В. М. Підготовка майбутніх учителів музики до виховання у молодших школярів морально-естетичних почуттів засобами народної музичної творчості : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2007. 250 с.
18. Ростовський О. Я. Педагогічні основи керування процесом музичного сприймання школярів : автореф. дис. ... док. пед. наук: 13.00.01. Київ, 1993. 48 с.
19. Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки : Указ Президента України від 13 жовтня 2015 року № 580/2015. С. 1.
20. Теплова О. Ю. Формування готовності до творчої самореалізації майбутнього вчителя музики : дис... канд. пед. наук: 13.00.02. Вінниця, 2005. 314 с.
21. Фрицюк В. А. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх педагогів до безперервного професійного саморозвитку: дис. ... док. пед. наук : 13.00.04. Вінниця, 2017. 532 с.

22. Хомич Л. О. Професійно-педагогічна підготовка вчителя початкових класів. Київ : “Магістр-8”, 1998. 200 с.
23. Чорна Н. Б. Формування готовності до професійного саморозвитку майбутніх учителів мистецьких спеціальностей : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Вінниця, 2016. 23 с.
24. Шарапа Г. Ф. Підготовка майбутнього вчителя до виховання почуття людської гідності в учнів основної школи : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Дрогобич, 2016. 23 с.

REFERENCES

1. Aliksiychuk, O. (2000). “Moral and aesthetic education of junior pupils by means of Ukrainian folk music”, Thesis abstract for. Cand. Sc. (Theory and methodology of education), 13.00.07, Kyiv, 23 p. (in Ukrainian).
2. Bondarenko, L. (2014). “Formation of readiness of the future teacher of music for professional self-development in the process of instrumental-performing training”, Diss. Cand. Sc. (Theory and methodology of vocational education), 13.00.04, Kyiv, 235 p. (in Ukrainian).
3. Varnavska, L. (2010). “Formation of readiness of future music teachers to arrange musical works by means of computer technologies”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Theory and methodology of vocational education), 13.00.04, Cherkasy, 20 p. (in Ukrainian).
4. Galuziak, V. M., Smetansky, M. I., Shakhov, V. I., (2006). *Pedagogika: navch. posibnyk* [Pedagogy: tutorial]. Vinnytsia, State Enterprise Maps Factory. (in Ukrainian).
5. Gorozhankina, O. (1999). “Formation of spiritual culture of students of musical-pedagogical faculties of higher educational institutions”, Diss. Cand. Sc. (Theory and methodology of vocational education), 13.00.04, Odesa, 532 p. (in Ukrainian).
6. Huseynova, L. (2005). “Formation of Readiness of Future Music Teachers for Instrumental-Performing Activity”, Diss. Cand. Sc. (Theory and teaching methods), 13.00.02, Nizhyn, 246 p. (in Ukrainian).
7. Kremen, V. (2008). *Entsiklopediya obrazovaniya* [Encyclopedia of Education], Kyiv, Yurinkom. (in Ukrainian).
8. Zharovska, O. (2015). “Patriotic education of students in educational and educational environment of the pedagogical university: author’s abstract”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Theory and methodology of education), 13.00.07, Vinnytsia, 20 p. (in Ukrainian).
9. Zavalko, K. (2013). “Formation of Readiness of the Future Music Teacher to Innovative Activity”, Thesis abstract for Doct. Sc. (Theory and teaching methods), 13.00.02, Kyiv, 41 p. (in Ukrainian).
10. Petrovsky, A. V., Yaroshevsky, M. G., (1998). *Kratkiy psikhologicheskiy slovar* [Brief psychological dictionary], Rostov-on-Don: Phoenix. (in Russian).
11. Likhitska, L. (2011). “Formation of readiness of the future teacher of music for artistic innovation activity”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Theory and teaching methods), 13.00.02, Kyiv, 20 p. (in Ukrainian).
12. Margitych, K. (2009). “Preparation of elementary school teacher for formation of national consciousness of junior pupils in Hungarian-language general educational institutions of Transcarpathia”, Diss. Cand. Sc. (Theory and methodology of vocational education), 13.00.04, Kyiv, 216 p. (in Ukrainian).
13. Mozhaykina, N. (2011). *Formuvannya estetychnoho vidnoshennya uchnivskoi molodi do vokalnogo mystetstva: navch. posibnyk* [Formation of aesthetic attitude of student youth to vocal art]. Lutsk: Volyn Polygraph. (in Ukrainian).
14. Mozgalova, N. (2011). *Teoretyko-metodychni zasady instrumentalno-vykonavskoi pidhotovky vchytelya muzyky* [Theoretical and Methodical Foundations of Instrumental-Performing Teacher Training], monograph, Vinnytsia, Mercury-Podillya. (in Ukrainian).
15. Osypets, R. (2000). “Education of national consciousness of future music teachers in the process of mastering Ukrainian folk-verse culture”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Theory and methodology of education), 13.00.07, Kyiv, 19 p. (in Ukrainian).
16. Plokhotniuk, O. (2009). “Formation of professionally valuable orientations of students of artistic and pedagogical specialties in the process of musical-performing activity”, Thesis abstract for

- Cand. Sc. (Theory and methodology of vocational education), 13.00.04, Lugansk, 20 p. (in Ukrainian).
17. Protsiuk, V. (2007). "Preparation of Future Music Teachers for Upbringing of Younger Schoolchildren of Moral and Aesthetic Senses by means of folk musical creativity", Diss. Cand. Sc. (Theory and methodology of vocational education), 13.00.04, Kyiv, 250 p. (in Ukrainian).
 18. Rostovskiy, O. (1993). "Pedagogical bases of control of the process of musical perception of schoolchildren", Thesis abstract for Doct. Sc. (General pedagogy and history of pedagogy), 13.00.01, Kyiv, 48 p. (in Ukrainian).
 19. Strategy of national-patriotic upbringing of children and youth for 2016–2020 years, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580/2015> (access date October 13, 2015). (in Ukrainian).
 20. Teplova, O. (2005). "Formation of Readiness for Creative Self-Realization of the Future Music Teacher", Diss. Cand. Sc. (Theory and teaching methods), 13.00.02, Vinnytsia, 314 p. (in Ukrainian).
 21. Frytsiuk, V. (2017). "Theoretical and methodological principles of training of future teachers for continuous professional self-development", Diss. Doct. Sc. (Theory and methodology of vocational education), 13.00.04, Vinnytsia, 532 p. (in Ukrainian).
 22. Khomich, L. (1998). *Profesiino-pedahohichna pidhotovka vchytelia pochatkovykh klasiv* [Professional and pedagogical training of primary school teachers], Kyiv, Master-8. (in Ukrainian).
 23. Chorna, N. (2016). "Formation of preparedness for professional self-development of future teachers of artistic specialties: author's abstract", Thesis abstract for Cand. Sc. (Theory and methodology of vocational education), 13.00.04, Vinnytsia, 23 p. (in Ukrainian).
 24. Sharapa, G. (2016). "Preparation of a future teacher for the education of a person's dignity in primary school students", Thesis abstract for Cand. Sc. (Theory and methodology of vocational education), 13.00.04, Drohobych, 23 p. (in Ukrainian).

УДК 784.3 (477)

DOI: <https://doi.org/10.25128/2411-3271.19.1.14>

Наталія Ковмір

<https://orcid.org/0000-0002-5839-4079>

асистент

Київський національний університет культури і мистецтв

natakovmir@gmail.com

Діна Виноградча

<https://orcid.org/0000-0003-0837-2995>

концертмейстер

Київський національний університет культури і мистецтв

vynogradchad@gmail.com

КАМЕРНО-ВОКАЛЬНІ ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

У статті розкрито особливості камерно-вокальних творів, представлених у творчості українських композиторів другої половини ХХ – початку ХХІ століття та виділено специфіку взаємодії в них традиційних та новаторських засад. Наголошено на формуванні в українській композиторській практиці стійких традицій написання вокальних творів. Підкреслено, що одним з актуальних питань для вокаліста є вибір репертуару. Зазначено, що виконання камерних творів потребує особливої налаштованості співака, яка неможлива без